

Katowice, dnia 11 października 2024 r.

INFORMACJA Nr 28/2024/EW

o niebezpiecznym zdarzeniu polegającym na przemieszczeniu się odłamków skalnych poza strefę rozrzutu powstałego w związku z wykonywaniem robót strzałowych w dniu 7.06.2024 r. o godzinie 13¹⁰ w odkrywkowym zakładzie górniczym Kopalnia „Skała I” w miejscowości Skały, należącym do przedsiębiorcy Semav Stones Sp. z o.o., ul. E. Ciołka 13/325, 01-445 Warszawa.

Zdarzenie miało miejsce w południowo-zachodnim rejonie stokowo-wgłębnego wyrobiska górniczego, w którym prowadzono eksploatację dolomitów dewońskich ze złoża „Skała I” pięcioma poziomami eksploatacyjnymi do rzędnej + 187 m n.p.m., z postępowaniem robót na kierunku południowo-wschodnim przy użyciu środków strzałowych.

W dniu 7.06.2024 r., na zmianie I, roboty strzałowe prowadzone były przez specjalistyczny podmiot wykonujący powierzone czynności w ruchu zakładu górniczego, firmę SSE Polska z siedzibą w Rogowie Sobóckim. Dla robót strzałowych opracowana była dokumentacja strzałowa strzelania metodą długich otworów pionowych nr 1 zatwierdzona przez kierownika ruchu zakładu górniczego. Na potrzeby wykonywania robót strzałowych w zakładzie górniczym w sierpniu 2022 r. rzeczoznawca ds. ruchu zakładu górniczego opracował ekspertyzę w której określił wielkości ładunków MW i zasięgu oddziaływań od robót strzałowych prowadzonych w zakładzie górniczym Kopalnia „Skała I”.

W tym dniu roboty strzałowe wykonywano metodą strzelania ładunkami MW (emulsyjnymi) w długich otworach pionowych, we wschodnim piętrze 4 poziomu IV założonego na rzędnej +197 m n.p.m., o wysokości ściany około 10 m - na podstawie planu ruchu odkrywkowego zakładu górniczego, sporządzonego na okres od 18.09.2020 r. do 17.09.2026 r.

O godzinie 13¹⁰ odpalono serię ładunków MW załadowanych w otworach odwierconych w dwóch rzędach. W otworach zastosowano ładunek dzielony na pięć części.

Po przeprowadzonym odstrzale mieszkanka posesji w miejscowości Skały poinformowała telefonicznie ok. godz. 13²⁵ Okręgowy Urząd Górniczy w Kielcach (zwanym dalej OUG) o rozrzucie odłamków skalnych, które spadły na jej posesję. Następnie zgłosiła osobiście zdarzenie osobie dozoru ruchu kierującej zmianą I w zakładzie górniczym Kopalnia „Skała I”. W ramach potwierdzenia informacji o godzinie 14⁴⁰ przesała do OUG drogą elektroniczną pisemne zgłoszenie zdarzenia. O godzinie 14⁵¹ kierownik ruchu zakładu górniczego powiadomił OUG o rozrzucie odłamków skalnych poza strefę rozrzutu.

Przybyli na miejsce zdarzenia pracownicy inspekcyjno-techniczni stwierdzili, że odłamki skalne przemieściły się w granicach terenu górniczego „Skały II D”, w kierunku północno-zachodnim, tj:

1. W rejon budynku mieszkalnego w miejscowości Skały, na odległość 302-358 m od miejsca odstrzału i 38-91 m poza wyznaczoną w planie ruchu 140 m strefę rozrzutu odłamków skalnych. Odłamki zlokalizowane były w odległościach od 11,4 m do 38,5 m od ścian budynku mieszkalnego. W pobliżu budynku zlokalizowano 7 odłamków skalnych. Po jego zachodniej stronie zlokalizowano 3 odłamki skalne o wymiarach: 13x7x6 cm, 15x10x6 cm i 14x10x7 cm. Jeden z odłamków skalnych zlokalizowany po stronie zachodniej budynku mieszkalnego znajdował się w pobliżu drzewa, a na powierzchni terenu w rejonie tego odłamka znajdowały się świeże liście pochodzące z tego drzewa. Po stronie południowej budynku mieszkalnego zlokalizowano 4 odłamki skalne o wymiarach: 14x8x7 cm, 2x7x5 cm, 10x6x4 cm i 11x6x5 cm oraz dodatkowo kilka drobnych (głównie do 3 cm średnicy) odłamków skalnych. Jeden z odłamków skalnych po stronie południowej znajdował się w odległości około 1,85 m na kierunku północno-zachodnim od widocznego w trawniku miejsca uderzenia. Wymiary miejsca uderzenia w trawnik wynosiły 30x13 cm, a jego głębokość 7 cm. Miejsce uderzenia wydłużone było na kierunku NW - SE. Wszystkie ze zlokalizowanych odłamków skalnych posiadały ostre krawędzie oraz świeże przełamy.
2. W rejon zabudowań kontenerowych i placu postojowego maszyn, które znajdowały się w strefie rozrzutu odłamków skalnych, poza granicami zakładu górniczego. W wyniku rozrzutu odłamków skalnych uszkodzeniu uległy: dolna szyba w drzwiach kabiny po lewej stronie koparki Hitachi ZX350 LCN-6, lewa boczna szyba kabiny wozidła technologicznego Bell B30D o numerze bocznym nr 2 oraz szyba okna wschodniej ściany kontenera, w którym mieści się laboratorium, będących własnością Przedsiębiorcy - Semav Stones Sp. z o.o. W czasie odstrzału koparka znajdowała się w odległości ok. 10 m od północno-zachodniego obrzeża wyrobiska, 138 m od miejsca odstrzału. Wozidło znajdowało się w odległości około 40 m od północno-zachodniego obrzeża wyrobiska, 171 m od miejsca odstrzału. Kontener znajdował się w odległości ok. 30 m od północno-zachodniego obrzeża wyrobiska, 142 m od miejsca odstrzału.

W miejscu wykonanego odstrzału, na odstłoniętej części ściany wschodniej piętra 4, widoczne były zapadające w kierunku północnym warstwy dolomitów różnoławicowych (drobno- i średnioławicowych) przechodzące w drobnoławicowe w południowej części ściany. Profil widocznego fragmentu ściany po odstrzale był równy, a na ociosie widocznych było pięć śladów po otworach strzałowych. W dwóch z pięciu śladów po otworach strzałowych znajdowały się części przewodów obwodu strzałowego.

Zdarzenie nie skutkowało zaistnieniem wypadku ani uszkodzeniem mienia osób trzecich. Nie było osób poszkodowanych. W wyniku zdarzenia uszkodzeniu uległy: jednoznaczyniowa koparka gaśiennicowa Hitachi ZX-350 LCN-6, wozidło technologicznego Bell B30D o numerze bocznym 2 oraz kontener w którym mieści się laboratorium, będące własnością Przedsiębiorcy- Semav Stones Sp. z o.o..

Przyczyną niebezpiecznego zdarzenia - rozrzutu odłamków skalnych na odległość 302-358 m, tj. poza wyznaczoną w planie ruchu zakładu górniczego i przez rzeczoznawcę ds. ruchu zakładu górniczego strefy rozrzutu było :

- prowadzenie robót strzałowych metodą strzelania ładunkami w długich otworach pionowych z przekroczeniem niezbędnej na urobienie calizny skalnej energii spowodowane niedostosowaniem parametrów strzelania do

występujących warunków geologiczno-górnich w urabianej partii złoza. Powyższe wynikało z niewłaściwej oceny przez kierownika ostrzału stanu ociosu skalnego tj. bez uwzględnienia zmiennej litologii, wielkości, rodzaju i rozmieszczenia spękań w urabianej partii złoza.

- na zaistnienie zdarzenia wpływ miało prowadzenie robót niezgodnie z planem ruchu, co polegało na tym, że zmieniono kierunek urabiania złoza z północno-zachodniego na południowo-wschodni.

W następstwie oględzin miejsca niebezpiecznego zdarzenia Dyrektor Okręgowego Urzędu Górniczego w Kielcach wydał następujące decyzje:

1. wstrzymując ruch odkrywkowego zakładu górniczego Kopalnia „Skala I” w części dotyczącej urabiania kopalin za pomocą materiałów wybuchowych do czasu:
 - ustalenia przyczyn i okoliczności niebezpiecznego zdarzenia - rozrzutu odłamków skalnych poza wyznaczoną w planie ruchu zakładu górniczego strefę rozrzutu odłamków skalnych, przez komisję powołaną przez przedsiębiorcę,
 - zweryfikowania przez uprawnionego rzeczoznawcę do spraw ruchu zakładu górniczego prawidłowości przyjętych parametrów robót wiertniczo-strzałowych, ze szczególnym uwzględnieniem występujących warunków geologiczno-górnich,
 - zweryfikowania dokumentacji strzałowej dla strzelania ładunkami w długich otworach pionowych, uwzględniając ustalenia rzeczoznawcy do spraw ruchu zakładu górniczego,
 - dostosowania prowadzenia robót strzałowych do występujących warunków geologiczno-górnich, w sposób określony przez kierownika ruchu zakładu górniczego - zapewniający bezpieczeństwo powszechne, w tym bezpieczeństwo dla przyległych do zakładu górniczego terenów i obiektów.
2. wstrzymując eksploatację: jednonaczyniowej koparki gaśiennicowej Hitachi ZX-350 LCN-6 oraz wozidła technologicznego Bell B30D o numerze bocznym 2 w odkrywkowym zakładzie górniczym Kopalnia „Skala I” do czasu:
 - doprowadzenia jednonaczyniowej koparki gaśiennicowej Hitachi ZX-350 LCN-6 do stanu zgodnego z dokumentacją techniczno-ruchową ww. maszyny;
 - doprowadzenia wozidła technologicznego Bell B30D o numerze bocznym 2 do stanu zgodnego z dokumentacją techniczno-ruchową ww. maszyny;
 - zezwolenia kierownika ruchu zakładu górniczego na oddanie ww. koparki i wozidła do ruchu w zakładzie górniczym.

Wstępne ustalenia nie dają podstaw do sformułowania przyczyn niebezpiecznego zdarzenia.

Informację opracowano na podstawie danych z OUG Kielcach.